

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az EU energiapolitikájának külkapcsolati dimenziója

(2016/C 264/04)

Előadó: Vitas MAČIULIS

2015. december 16-án az Európai Unió Tanácsának elnöksége úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Az EU energiapolitikájának külkapcsolati dimenziója.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2016. április 19-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2016. április 27–28-án tartott, 516. plenáris ülésén (az április 28-i ülésnapon) 143 szavazattal 0 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások: Az egységes és ellenállóképes uniós külső energiapolitika felé

1.1. Az energiaügy a nemzetközi politika szerves részét képezi, és jelenleg előkelő helyet foglal el az EU napirendjén. Mivel a nemzetközi élet egyes szereplői igyekeznek az energiát eszközként használni politikai célok elérésére, az uniós polgárok érdeke az, hogy az EU éberben őröködjön az energiával kapcsolatos kérdések felett.

1.1.1. Az energia külső dimenziójának szempontjából három tényező lényeges: a diverzifikáció, az egységes fellépés, valamint egy megfelelően kialakított belső energiarendszer.

1.2. Az uniós energiaforrások, a beszállítók és az útvonalak diverzifikálása alapvetően fontos a külső energiapolitika szempontjából. Amint az EU energiaunióra vonatkozó stratégiája hangsúlyozza, az Unió előtt álló egyik legfőbb kihívást az jelenti, hogy az elfogyasztott energia több mint fele importból származik, ennek rendelkezésre állását pedig konkrét kereskedelmi politikák révén garantálni kell.

1.2.1. Az energiabehozatal terén új, megbízható és kiszámítható energiaszállítók folyamatos felkutatásán és a velük kialakított párbeszéd révén bővíteni kell a partnerek körét.

1.2.2. A diverzifikációs célokat elősegítő új, nagyszabású infrastrukturális projekteknek teljesíteniük kell az energiaunióra vonatkozó stratégia célkitűzéseit, és teljes mértékben meg kell felelniük az uniós vívmányoknak. Emellett teljes mértékben összhangban kell lenniük a célkitűzéssel, hogy olyan decentralizált energiarendszer jöjjön létre, amelyben a megújuló energiaforrások kiemelkedő szerepet játszanak.

1.2.3. Ösztönözni kell a magán- és a politikai szférák képviselői közötti együttműködést, hogy megtalálhassuk a külső energiafejlesztés legalkalmasabb módjait és partnereit. Minden esetben szem előtt kell tartani az energiabiztonság és a fenntarthatóság célkitűzéseit.

1.3. Annak ellenére, hogy a tagállamok energiaszerkezete, energiabehozataluk szerkezete és hagyományos partnereik köre eltérő, egységes fellépésre kell törekedni. Az erőteljes külkapcsolati dimenzió szempontjából alapvető, hogy az EU-n belül legyen egy közös belső álláspont.

1.3.1. Az EGSZB sürgeti a tagállamokat, hogy hangolják össze egyéni energiaügyi érdekeiket, és egymással szemben mindig tartsák fenn a szolidaritást és az átláthatóságot.

1.3.2. Az EGSZB üdvözlí az Európai Bizottság 2016. február 16-i javaslatát a kormányközi megállapodásokra és nem kötelező erejű jogi eszközökre vonatkozó jelenlegi információcsere-mechanizmus megerősítésére vonatkozóan.

1.3.3. Az EU külső energiapolitikáján belül fontos szerepet kell kapnia az Unióval szomszédos országokban megvalósított energiaprojektekre vonatkozó közös környezeti és nukleáris biztonsági előírásoknak. Korlátozni kell az energiabeszerezést az ilyen előírásokat be nem tartó országokból.

1.4. A külső hatások csökkentésének sarokkövét egy szilárd belső energiarendszer adja: az energiaunió egyik központi dimenziója a teljes mértékben működőképés és átlátható uniós belső energiapiac kialakítása. Ennek eredménye közvetlenül megmutatkozna a külső energiaügyi kérdésekkel kapcsolatos uniós megközelítés eredményességének javulásában.

1.4.1. Az energetikai infrastruktúra minden szükséges alkotóelemét létre kell hozni, hogy az energiaforrások EU-ba történő behozatala optimálissá és zökkenőmentessé válhasson.

1.4.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy valamennyi tagállam energiahálózatait és -rendszereit teljeskörűen integrálni kell az uniós belső piacba, és gondoskodni kell azok teljes összehangolásáról.

1.4.3. Az uniós energiatermelők versenyképességét meg kell őrizni, ennek érdekében egyenlő versenyfeltételeket kell teremteni az európai és a nem európai energiatermelők számára.

1.4.4. Az EGSZB szorgalmazza, hogy az EU külső energiapolitikájának megtervezése és végrehajtása során vegyék figyelembe, hogy az európai iparágak és főként a nagy energiaigényű iparágak számára nélkülözhetetlen a versenyképés, stabil és kiszámítható energiaellátás, mert csak így tudnak a nemzetközi versenytársaikkal egyenlő feltételek mellett működni.

1.5. Egy olyan előretékinő energiapolitikának, amely – a COP21 megállapodás összefüggésében is – elősegítené az EU külkapcsolati célkitűzéseinek elérését, elsősorban az uniós éghajlat-politikai célok és az éghajlatváltozás mérséklése érdekében tett nemzetközi erőfeszítések szisztematikus figyelembevételén kellene alapulnia, különösen három kulcsfontosságú – a megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság, illetve a kutatás és a fejlesztés – továbbvitelével.

1.5.1. Az energiabiztonság növelése és az importfüggőség csökkentése szempontjából a megújuló energiaforrások szerepe a legfontosabb.

1.5.2. Az EU-nak minden tőle telhetőt meg kell tennie az e téren betöltött vezető szerepének megtartásáért.

1.5.3. Az energiahatékonyság az uniós energiafogyasztás mérséklésének és ezáltal az energiainport csökkentésének egyik sarokköve. Ezért alapvetően fontos a magán- és a vállalati fogyasztók energetikai kiadásainak csökkentése.

1.6. A kutatásnak és a fejlesztésnek megfelelő forrásokat kell biztosítani, ami az energiatermelés hatékonyságának növekedését és költségeinek csökkenését eredményezné. A nemzetközi együttműködés szintén egyértelmű jelentőséggel bír ezen a téren.

1.7. Az energiának megfizethetőnek kell lennie a fogyasztók számára, és támogatnia kell az ipar versenyképességét, ezért az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a nemzeti kormányokat, hogy kiterjedt szerepet biztosítsanak a civil társadalomnak, a szociális partnereknek és a fogyasztóvédelmi szervezeteknek. Ezért az EGSZB kéri, hogy hozzanak létre egy európai energiaügyi párbeszédet és egy európai energiaügyi fórumot valamennyi érdekelt fél részvételével. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy az EU intelligens, hatékony és fenntartható külső energiapolitikát alakíthasson ki.

1.7.1. Az EGSZB-nek minden nemzetközi partnerszervezetét mozgósítania kell, hogy aktívan vegyenek részt egy hatékony és ellenállóképés uniós külső energiapolitika létrehozásában.

2. Háttér

2.1. Az energiaügyek csak nemrégiben váltak jelentőségteljesse az uniós politikai vitákban, és kaptak kiemelt helyet az Európai Bizottság napirendjén. Az EGSZB sem ténlenkedett az energia külkapcsolati dimenziójának területén, és ebben a témában már számos véleményt tett közzé ⁽¹⁾.

2.2. Mivel az EU egyre nagyobb mértékben függ az importált energiától – főként az olajtól és a földgáztól –, az EU energiapolitikájának külkapcsolati dimenziója fokozatosan az energiaellátás biztonságának egyik fő támaszává válik.

2.2.1. Az EU a bruttó belföldi energiafogyasztásának több mint felét (53,2%) importból fedezi. Az Unió az általa felhasznált szilárd tüzelőanyag – amelynek több mint fele kőszén – 44,2%-át, a kőolaj és a kőolajtermékek 87,4%-át, valamint a földgáz 65,3%-át behozatalból biztosítja (forrás: Eurostat, 2013).

2.2.2. E szám adatok egyértelműen kiemelik, hogy az EU milyen mértékben függ a harmadik országbeli szállítókkal folytatott kereskedelemről. Ezért az egész Unió energiabiztonságát súlyos kár érheti, ha egy szállító megbízhatatlannak vagy kiszámíthatatlannak bizonyul, továbbá ha az infrastruktúra nincs megfelelően karbantartva.

3. Az energetikai külkapcsolatok diverzifikációjának jelentősége

3.1. Az EU-nak új együttműködési lehetőségeket kellene keresnie, illetve meg kellene erősítenie a harmadik országokkal már kialakított energiapartnerségeit a források, a beszállítók és az útvonalak diverzifikálása érdekében.

3.2. Felettebb valószínű, hogy a belátható jövőben Oroszország marad az EU fő partnere az energiainport terén. A vezetékes gáz terén különösen fontos szerepet játszik.

3.2.1. Oroszország egyik fő célja, hogy legalább megtartsa kedvező pozícióját az uniós energiapiacra, amely a legnagyobb felvevőpiaca az energiaexport terén, és egyben nagyon megbízható vevő.

3.2.2. Az Északi Áramlat II elvezetésű vezeték projektje jelenleg igen előkelő helyet foglal el Oroszország energiaügyi napirendjén, fő célja az EU-ba irányuló földgázexport növelése. Az Unión belül felmerült a kérdés, hogy vajon ez a projekt nem ellentétes-e az EU energiaunióra vonatkozó, a gázellátás diverzifikálásáról szóló stratégiájával. Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság legfontosabb feladata az, hogy mélyreható értékelést végezzen az Északi Áramlat II projektről és arról, hogy az milyen mértékben felel meg az uniós vívmányoknak – beleértve a harmadik energiaügyi csomagot –, valamint az energiaunióra vonatkozó stratégia célkitűzéseinek, főként az energiaforrások, -szállítók és -útvonalak diverzifikációjára vonatkozóan.

3.2.3. Az Északi Áramlat II projekttel kapcsolatos közös uniós álláspont kialakításakor valamennyi tagállam érdekeit figyelembe kell venni. A döntéshozatal során a projekt kereskedelmet érintő szempontjain kívül más tényezőket is mérlegelni kell, főként annak tudatában, hogy Oroszország hajlamos az energiát geopolitikai célok elérését szolgáló eszközként használni.

⁽¹⁾ 1) EGSZB-velemény: „Az EU szerepe és kapcsolatai Közép-Ázsiával, valamint a civil társadalom hozzájárulása”, HL C 242., 2015.7.23., 1. o.

2) EGSZB-velemény: „Az energiaunió keretstratégiája”, HL C 383., 2015.11.17., 84. o.

3) EGSZB-velemény: „Az energia szerepe a nyugat-balkáni országok csatlakozási folyamatának előrevitelében és elmélyítésében”, HL C 32., 2016.1.28., 8. o.

4) EGSZB-velemény: „Az EU számára létfontosságú behozatok biztosítása – a jelenlegi uniós kereskedelmi és ehhez kapcsolódó politikák révén”, HL C 67., 2014.3.6., 47. o.

5) EGSZB-velemény: „A tagállamok és harmadik országok között az energiaellátás területén kötött kormányközi megállapodások”, HL C 68., 2012.3.6., 65. o.

6) EGSZB-velemény: „A civil társadalom bevonása a jövőbeli európai energiaközösség kialakításába”, HL C 68., 2012.3.6., 15. o.

7) EGSZB-velemény: „Az EU energiapolitikájának külkapcsolati dimenziója”, HL C 182., 2009.8.4., 8. o.

3.3. A nemzetközi szinten Norvégia az EU értékes partnere; kapcsolatukat közös politikai prioritások vezérik, az energiaágazatot illetően is. Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás részeseként Norvégia az uniós belső piac részét képezi.

3.3.1. Az Északi Dimenzió jelentősége minden bizonnyal nőni fog, és az északi területeken a Jeges-tenger alatti olaj- és gázmezők kapcsán folyó együttműködés is bizonyára egyre fontosabb szerepet kap. Kiemelt figyelmet kell azonban fordítani a kényes környezetvédelmi kontextusra, amennyiben és amikor a vállalatok hozzálátnak e terület potenciális erőforrásainak alapos feltárásához.

3.4. Az Unió által a Földközi-tenger déli és keleti részén fekvő partnerországokkal folytatott energiaügyi együttműködés a gáz, a villamos áram, a megújuló energia és az energiahatékonyság terén a közelmúltban létrehozott regionális platformoknak köszönhetően új lendületet vett. E platformok célja, hogy eszközként segítsék és fokozzák az energiaügyi együttműködést.

3.5. Tekintettel arra, hogy Közép-Ázsia stratégiai fontosságú régió, amely gazdag energiaforrásokban, az Európai Unió elkötelezte magát amellett, hogy tartós és stabil kapcsolatot alakít ki a térséggel. Amint az a Külügyek Tanácsa által az EU Közép-Ázsiára vonatkozó stratégiájáról 2015. június 22-én elfogadott következtetésekből szerepel, az Unió az energiakapcsolatok megerősítését szorgalmazza, ami hozzájárulna a kölcsönös energiabiztonsághoz.

3.6. A Kaszpi-tengeri térséget az uniós piaccal összekötő Déli Gázfolyosó új lehetőségeket nyit meg a földgáz-kereskedelem előtt, és hozzájárul az EU diverzifikációs célkitűzésének eléréséhez. A transzatlantiai földgázvezeték (TANAP) a transzadriai gázvezetékkel (TAP) együtt központi szerepet játszik majd az energiahálózatok összekapcsolásában.

3.7. Az EU napirendjén egyre jobban előtérbe kerülnek az Egyesült Államokhoz fűződő energiaügyi kapcsolatok, amint azt az EU–USA Energiatanács tevékenysége is tükrözi. A hagyományostól eltérő gáztermelésnek köszönhetően az Egyesült Államokban jelenleg igen alacsony a földgáz ára. Az EU-nak meg kellene ragadnia a kínálkozó lehetőséget, és ösztönöznie kellene a cseppfolyósított földgáz (LNG) transzatlanti kereskedelmének fejlesztését, mivel ez számottevően hozzájárulna az energiaellátás diverzifikálásához.

3.7.1. A transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerség fontos szerepet kaphat többek között a transzatlanti energiabiztonság előmozdításában. Az EGSZB arra buzdítja a feleket, hogy minden erővel a megállapodásban szereplő energiaügyi kérdések megfelelő kezelésére összpontosítsanak.

3.8. Az Unió energiabiztonsága szorosan összefügg a szomszédos országok energiahelyzetével, amiből következik, hogy az EU-nak továbbra is szorosan együtt kell működnie a szomszédjaival, és ki kell bővítenie a kölcsönös előnyökkel járó együttműködés hatókörét.

3.8.1. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy erősítse meg még jobban az Energiaközösséget, különös tekintettel az EU energiaügyi vívmányainak végrehajtására a szerződő felekkel⁽²⁾ kapcsolatban.

3.8.2. Az Energiaközösség fő célkitűzése az, hogy az EU belső energiapiacát kiterjessze a szomszédos országokra. Az EU-nak még jobban meg kell erősítenie a szomszédos országokkal és az azok civil társadalmával folytatott együttműködést annak érdekében, hogy kialakuljon egy valódi páneurópai energiapiac. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság javaslatát a gázellátás biztonságáról szóló rendeletről, amelynek végrehajtásában az Energiaközösség országai közvetlenül részt vesznek.

3.9. Az Iránra kiszabott nemzetközi szankciók megszüntetését követően az EU-nak meg kell ragadnia a kínálkozó alkalmat arra, hogy visszaállítsa a korábbi energiaügyi kapcsolatokat, tekintettel Irán potenciális szerepére az EU energiaellátását biztosító források diverzifikálásában.

3.10. Az Uniónak fel kell gyorsítania és fokoznia kell a más – egymástól igen különböző, ám egyformán fontos – harmadik országokkal, köztük Kanadával, Törökországgal és Algériával fennálló szilárd partnerségek megerősítésére irányuló erőfeszítéseit is. Az EGSZB üdvözli, hogy 2015-ben magas szintű energiaügyi párbeszéd kezdődött ezekkel az országokkal.

⁽²⁾ A szerződő felek: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Moldova, Montenegró, Szerbia és Ukrajna.

3.11. A harmadik országokkal kötendő kereskedelmi megállapodásokban megfelelően tükröződnie kell az energetikai dimenzióknak. Emellett a harmadik országbeli szállítókkal kötött energiaügyi megállapodásoknak teljes mértékben meg kell felelniük az EU jogi rendelkezéseinek és energiabiztonsági elveinek.

4. A közös álláspont és az egységes megközelítés jelentősége energetikai kérdésekben

4.1. 2015. július 20-án a Külügyek Tanácsa elfogadott egy energiadiplomáciai cselekvési tervet az energiaunióra vonatkozó stratégia külső dimenziójának támogatására. A terv célja a közös üzenetek megerősítése azért, hogy az EU egységesen tudjon fellépni a főbb energiaügyi kérdések terén, illetve a szolidaritás és a közös érdek szellemében tudja elérni az energiaügyi célkitűzéseket ahelyett, hogy ismét nemzeti szintre helyezné az energiapolitikákat.

4.1.1. Az energiadiplomáciai cselekvési terv fő dimenziói közé tartozik az energiaforrások, -szállítók és -útvonalak diverzifikációja, a tranzitországokkal – főként Ukrajnával – és a kiemelt, harmadik országbeli energiaügyi partnerekkel folytatott együttműködés fokozása, az Energiaközösség további megerősítése és az EU multilaterális energiaügyi kezdeményezésekben való stratégiai szerepvállalásának fenntartása.

4.2. Az Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-én elfogadott határozata létrehozott egy kormányközi megállapodásokra vonatkozó információcsere-mechanizmust annak biztosítására, hogy a megállapodás jogilag egyértelmű és átlátható legyen, és megfeleljen az uniós jognak. 2016 februárjában az Európai Bizottság javaslatot fogalmazott meg a meglévő mechanizmus megerősítésére.

4.2.1. Az EGSZB üdvözli azokat az erőfeszítéseket, amelyek célja, hogy növeljék a harmadik felekkel kötött uniós megállapodások jogszabályoknak való megfelelést és átláthatóságát⁽³⁾, ennél fogva támogatná a jelenlegi információcsere-mechanizmus megerősítését.

4.3. Az EU-nak továbbra is elkötelezetten kell munkálkodnia a harmadik országok környezeti és nukleáris biztonsági előírásainak támogatásán és folyamatos javításán.

4.3.1. Különös figyelmet kell szentelnie a harmadik országok által az Unió határai közelében épített atomerőműveknek, például a Fehéroroszországban épülő asztraveci erőműnek, amelynek vizsgálata során kiderült, hogy nem felel meg az espooli egyezmény rendelkezéseinek. Az EU-nak fel kell hívnia a harmadik felek figyelmét annak fontosságára, hogy a NAÜ nukleáris biztonságról szóló egyezményének és egyéb vonatkozó nemzetközi megállapodásoknak megfelelően biztosítsák az ilyen jellegű projektek mindenre kiterjedő biztonságosságát. Az Európai Bizottságnak nagyobb erőfeszítéseket kell tennie annak biztosítása érdekében, hogy azok az országok, amelyek beleegyeztek abba, hogy az uniós szabályoknak megfelelően nukleáris stressztesztet végezzenek, a lehető leghamarabb teljesítsék ezeket a kötelezettségvállalásokat. Továbbá korlátozni kell a nem biztonságos erőművek hozzáférését az uniós energiapiachoz.

5. Az erős belső energiarendszer hatása

5.1. Ha a belső energiarendszer erős, az közvetlenül megmutatkozik a külső pozíció ellenálló képességében. Ezért az EU-nak arra kell törekednie, hogy saját keretein belül korszerűbben közelítse meg az energiaügyi kérdéseket.

5.2. Az energiaunióra vonatkozó stratégia egy kiemelt kezdeményezés, amelynek célja az energiaügyi kihívásokra adott közös uniós válasz megszilárdítása. Mivel az energiabiztonság az EU gazdasági és társadalmi jólétének sarokköve, a tagállamok, az energiatermelők, a fogyasztók, a tranzitországok és a nemzetközi közösség – mind a globalizált energiapiacok szereplői – együttesen felelősek érte.

5.2.1. Az energiaunió egyik alappillére a tagállamok közötti összeköttetések javítása és a belső energiapiaci vívmányok teljes körű végrehajtása. Az EU belső piacának teljes integrációja növeli a versenyt az energiaszállítók között, ami viszont jobb árakat biztosít a végső fogyasztók számára.

⁽³⁾ Lásd az első lábjegyzet 5) pontját.

5.2.2. A cseppfolyósított földgáz (LNG) világszinten egyre szélesebb körben áll rendelkezésre, és az EU számára új lehetőségeket kínál a gázellátás diverzifikálásához. Ezért érdemes megerősíteni és fejleszteni a belső LNG-infrastruktúrát. Ebben az összefüggésben az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság által 2016. februárban elfogadott, a cseppfolyósított földgáz és a földgáz tárolására vonatkozó stratégiát.

5.2.3. Az EU teljes integrációja az úgynevezett energiaszigetek megszüntetését jelenti. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy valamennyi tagállam energiahálózatait és -rendszereit teljes mértékben integrálni kell az EU belső piacába, részben a hálózatok összekapcsolását szolgáló fizikai infrastruktúra fejlesztésével, részben a három balti ország szinkronizációs kérdésének megoldásával⁽⁴⁾, mivel azok villamosenergia-rendszerének működése jelenleg egy harmadik országbeli (orosz) üzemeltetőtől függ.

5.2.4. Az uniós energiatermelők versenyképességét meg kell őrizni. Egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani az európai és a nem európai energiatermelők számára annak érdekében, hogy az energiapiac valamennyi szereplője az uniós versenyszabályoknak megfelelően járjon el.

6. Az előretékinő energiapolitika mint a külső dimenzió fontos tényezője

6.1. A megújuló energiaforrások közvetlen lehetőséget kínálnak az EU-nak nemcsak arra, hogy csökkentse a fosszilis tüzelőanyagok importjától való függést, hanem arra is, hogy saját energiatermelését fenntarthatóbbá tegye. Az EGSZB a megújuló energiaforrások fejlesztését az egyik legfontosabb lépésnek tartja az energia szempontjából biztosabb jövő felé. Az EU-nak azonban nem szabad a múltbéli sikereire támaszkodnia, hanem minden tőle telhetőt meg kell tennie az e téren betöltött vezető szerepének megtartásáért. Az uniós tisztviselőknek pedig arra kellene ösztönözniük a harmadik országokat, hogy ambiciózus célokat tűzzenek ki a megújuló energiák terén.

6.1.1. Az EU már a 2020 utáni időszakra tekint, és az eddigieknél is nagyratörőbb célokat fogalmazott meg 2030-ra. Az a közös cél, hogy a felhasznált energia legalább 27 %-a megújuló energiaforrásokból származzon, a tagállamok fokozott, regionális szintű együttműködését követelné meg, ami még jobban megszilárdítaná az Unió energiaágazatát.

6.1.2. Az éghajlatváltozás enyhítése kapcsán az EGSZB üdvözli a COP 21 konferencián született megállapodást és az EU kötelezettségvállalását arra, hogy az éghajlat- és energiapolitikai keretben foglaltaknak megfelelően 2030-ra – az 1990-es szinthez képest – legalább 40 %-kal csökkentse az üvegházhatású gázok kibocsátását. Az EU-nak nem elég csak ösztönöznie a partnereit arra, hogy aktívan foglalkozzanak ezzel a kérdéssel: fontos, hogy adott esetben gyakorlati segítséget is nyújtson.

6.1.3. A decentralizált energiatermelés és az energiaipari szövetkezetek hozzájárulnának az EU éghajlat- és energiapolitikai céljainak eléréséhez. Mindez lehetővé teszi a társadalom szélesebb rétegeinek bevonását az energiafüggetlenség és -biztonság megvalósítását célzó munkába saját országaikban és az egész Unióban. Ezért alkalmazni kell a költséghatékony saját termelés és fogyasztás terén bevált gyakorlatokat.

6.2. Az energiahatékonyság közvetlen eszközként elősegíti az EU nagy mennyiségű energiainportjából fakadó probléma megoldását is. Rögzítésre került egy arra vonatkozó célkitűzés, hogy 2030-ra az egész Unióban legalább 27 %-kal növelik az energiahatékonyságot (ugyanúgy, mint a megújuló energiaforrások arányát), és az Európai Bizottság jelentős erőfeszítéseket tesz azért, hogy megvalósítsa azt az elvet, mely szerint az energiahatékonyság az első. Másfelől az energiaunió továbbra is elősegíti az energiahatékonyságot célzó intézkedésekre irányuló finanszírozási eszközökhöz való jobb hozzáférést, főként a közlekedési ágazatban és az építőiparban, valamint ösztönzi a tagállamokat, hogy saját politikáikban kezeljék elsődleges szempontként az energiahatékonyságot.

6.3. Alapvető fontosságú, hogy a kutatásra és a fejlesztésre megfelelő erőforrásokat szánjanak az energiatermelés és az intelligens elosztás terén elért technológiai haladás fenntartása érdekében. Ez különösen igaz a megújuló energiára, amelyet illetően a cél a költséghatékony és megbízható termelés biztosítása. Emellett folytatni kell az élvonalbeli technológiák fejlesztését, gondolva itt például a hidrogéntekológia, az üzemanyagcella és a magfúzió energiatermelésben történő felhasználására.

⁽⁴⁾ HL C 228., 2009.9.22., 84. o.

6.4. Az EGSZB sürgeti az EU-t, hogy vállaljon vezető szerepet a fejlődő országok energiaügyi problémáinak fenntartható módon történő kezelésében a pénzügyi, technikai és jogi segítségnyújtás kiterjesztésére irányuló politikák és kezdeményezések révén. A fejlődő országokkal folytatott együttműködés kibővítésének fő eszköze a kapcsolódó területeken folyó oktatás és képzés támogatása kell, hogy legyen.

7. A civil társadalom mint a külső energiaügyi kérdések aktív szereplője

7.1. Mivel a fogyasztók elvárják, hogy az energia a rendelkezésükre álljon és támogassa az ipar versenyképességét, az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a nemzeti kormányokat, hogy vonják be a civil társadalmat, a szociális partnereket és a fogyasztói szervezeteket az energiaügyekbe, és tartsanak fenn velük nyílt párbeszédet. Ez számottevően előmozdítaná a szóban forgó energiaügyi kérdések jobb megértését.

7.1.1. Az energiaszegénység globális probléma, amelyet az EU nem hagyhat figyelmen kívül sem a belső, sem a külső energiapolitikájában. Segítséget kell nyújtani azoknak, akiket a legnagyobb veszély fenyeget.

7.2. Fontos, hogy a civil társadalmak kezdeményezőkézsége nagyobb legyen az energiaügyi döntéshozatali folyamatokban. Az EGSZB üdvözli az EU és Ukrajna közös civil társadalmi platformja által 2016. február 11-én aláírt együttes nyilatkozatot az energiáról, amelynek célja a civil társadalom szerepének megerősítése és a jogállamiságra vonatkozó ajánlások kidolgozása az illetékes hatóságok számára.

7.2.1. Az energiaügyi kérdéseket fel kell tűzni az EGSZB nemzetközi üléseinek napirendjére, és a partnerországok civil társadalmával folytatott viták során is fontos témaként kell kezelni.

Kelt Brüsszelben, 2016. április 28-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS
